

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **M. S. S. s. r. o., so sídlom D.**, IČO: X., právne zastúpený G. & P. A. K., s. r. o., so sídlom K., IČO: X., proti žalovanému: **I. B.V., so sídlom M. registračné číslo: X.**, právne zastúpený N. & N., s. r. o., so sídlom E., IČO: X. **v konaní o zaplatenie 21 118,50 Eur s príslušenstvom**, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 13 Cob 154/2010-147 zo dňa 31. augusta 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo dňa 31. augusta 2010 č. k. 13 Cob 154/2010-147 **o d m i e t a .**

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Dolnom Kubíne uznesením zo dňa 16. apríla 2010 č. k. 4 Cb 1/2008-126 námietke žalovaného na vyslovenie nedostatku právomoci (súdnej príslušnosti) súdov Slovenskej republiky konať vo veci nevyhoviel.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa návrhom podaným na súd prvého stupňa domáhal zaplatenia kúpnej ceny dodaného tovaru na území Slovenskej republiky s dodacou paritou Incoterms EXW. V danej veci ide o spor s medzinárodným prvkom, keď žalovaný je zahraničnou obchodnou spoločnosťou, sídliacou na území štátu, ktorý je členským štátom Európskej únie. Postupujúc podľa Nariadenia Rady ES č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach súd, ohľadne určenia právomoci súdu, z úradnej povinnosti skúmal len to, či v prejednávanej veci nie je daná výlučná právomoc iného než slovenského súdu a vychádzajúc z čl. 22 nariadenia zistil, že v danom spore nejde o žiadny z prípadov, kedy by bola daná výlučná právomoc

iného než slovenského súdu. Žalovaný namietol s poukazom na čl. 23 Nariadenia nedostatok právomoci súdu prvého stupňa konať vo veci skôr, ako by bola založená právomoc tohto súdu podľa čl. 24 nariadenia, súd sa zaoberal dôvodnosťou námietky žalovaného a dospel k záveru, že jej nie je možné vyhovieť. Podľa názoru súdu skutočnosť, že navrhovateľ akceptoval objednávky žalovaného tým, že podľa nich tovar dodal a vyúčtoval, pričom v týchto objednávkach (č. 1. 14, 15 spisu) je uvedené, že všetky dotazy, objednávky a zmluvy podliehajú „Štandardným obchodným podmienkam spoločnosti I.“, nemožno presvedčivo uzavrieť, že takéto správanie žalobcu v sebe zahŕňa aj akceptáciu obchodných podmienok žalovaného. Za rozhodujúce súd považoval uzavretie dohody, ktorú navrhovateľ podpísal dňa 04. 01. 2007 a odporca dňa 28. 12. 2006, ktorá bola uzavretá na obdobie rokov 2007 a 2008 (teda i na obdobie, ktorého sa dotýka predmet sporu a v ktorej si účastníci dohodli množstvo tovaru, ktoré žalovaný od žalobcu v danom období odoberie, taktiež predajné ceny tovaru, počty kusov výrobných sérií a lehoty medzi zadaním a vybavením objednávky. V takejto uzavretej dohode, ktorú je možno považovať za rámcovú zmluvu, si však účastníci nedohodli nič ohľadne otázky, ktorý súd bude právomocný (príslušný) na prejednanie sporov, ktoré by mohli vzniknúť.

Proti tomuto uzneseniu sa odvolal žalovaný, navrhol uznesenie súdu prvého stupňa zmeniť a konanie zastaviť a nahradiť trovy prvostupňového a odvolacieho konania. V odvolaní namietol, že Nariadenie Rady č. 44/2001 z 22. 12. 2000 podľa článku 23 neurčuje striktnú formu dohody, ani to, akým spôsobom má byť prejav vôle adresovaný druhej strane vykonaný. Dokonca ani to, že prejavy vôle oboch strán musia byť uskutočnené rovnakým spôsobom. Účastníci uzavreli dohodu vo forme, ktorá bola v súlade s praxou a zaužívanými zvyklosťami oboch zmluvných strán. Súd však na zaužívanú formu uzatvárania dohôd medzi účastníkmi neohládal a nad rámec legislatívnych noriem sám určil, akou formou by asi mala byť dohoda o voľbe právomocí medzi účastníkmi dohodnutá. Rámcová zmluva, ktorú súd v uznesení cituje, nebola zo strany súdu žalovanému doručená. Žalovaný sa o jej existencii dozvedel až zo samotného uznesenia súdu, ktoré týmto odvolaním napadol a doručená mu bola až počas lehoty, plynúcej žalovanému na podanie odvolania proti napadanému uzneseniu, v uvedenej právnej veci nebolo nikdy nariadené pojednávanie a konanie prebiehalo výlučne písomnou formou. Konaním súdu, keď nedoručil účastníkovi všetky dôkazy, konkrétne tzv. rámcovú zmluvu, ktorá bola navyše pre rozhodnutie súdu rozhodujúca, došlo k odňatiu práva žalovaného konať pred súdom – vyjadriť sa k predloženému dôkazu.

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že konanie o zaplatenie 21 118,50 Eur s príslušenstvom zastavil. V odôvodnení uznesenia poukázal na to, že ide o spor z medzinárodného práva súkromného, o spor s cudzím prvkom. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo dňa 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I.), posudzuje rozhodné právo na zmluvy uzavreté od 17. decembra 2009, a toto nariadenie nahrádza Rímsky dohovor (Kapitola III čl. 24) a v rozsahu predmetu svojej úpravy a časovej pôsobnosti sa nahrádzajú predmetným nariadením aj ust. § 9 až 13 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom. Rozhodné právo na zmluvy uzavreté pred 17. 12. 2009 sa naďalej určuje podľa Dohovoru o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky zo dňa 19. 06. 1980 (konsolidované znenie U.v. EÚ C 334 zo dňa 13. 12. 2005) takzvaný Rímsky dohovor (ďalej len „Rímsky dohovor“). V zmysle Kapitoly III čl. 28 Rím I. Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo dňa 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky vyplýva časové uplatňovanie tohto nariadenia, ktoré sa vzťahuje na zmluvy uzavreté po 17. decembri 2009. Žalobca odvodzoval zmluvný vzťah so žalovaným na základe ním predložených písomných objednávok zo dňa 04. 10. 2006, z ktorého dátumu v spojení aj s čl. 28 Kapitoly III Rím I. sa pri ustalovaní rozhodného práva prihliada k Rímskemu dohovoru, ku ktorému Slovenská republika pristúpila na základe Dohody o pristúpení zo dňa 14. 4. 2005 (oznámenie č. 474/2006 Z. z. Ministerstva zahraničných vecí SR o prijatí Dohovoru o pristúpení aj Slovenskej republiky dňa 14. apríla 2005 k Dohovoru o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky, otvorené na podpis v Ríme dňa 19. júna 1980). Ďalej uviedol, že vzhľadom na Oddiel I čl. 1 bod 2 Rímskeho dohovoru voľba súdu stojí právnou úpravou mimo voľby rozhodného práva, ktorého jednotné pravidlá sú uvedené v Oddieli II. čl. 3 Rímskeho dohovoru. Spôsob a forma dohody o voľbe súdu mohla byť tak posudzovaná len v zmysle Nariadenia Rady ES č. 44/2001, a to konkrétne podľa čl. 23 ods. 1. Žalobca dodal žalovanému tovar podľa písomných objednávok č. 4101670, 4101676, 4101677 zo dňa 04. 10. 2006. Išlo o objednávky, ktoré boli vystavené zo strany žalovaného a ktoré žalobca akceptoval úkonom dodania tovaru, ktorého cena tvorila predmet žaloby. Podľa predložených listín, v ktorých boli aj predmetné objednávky, z ich obsahu bol zrejmý nielen druh tovaru, množstvo, cena, ale aj odkaz na obchodné podmienky, v ktorých bolo uvedené, že všetky dotazy, objednávky a zmluvy podliehajú „Štandardným obchodným podmienkam spoločnosti I.“, ktoré už žalobca dostal súčasne s tým, že platí legislatíva Holandska. Podľa časti doložených obchodných podmienok a vykonaného prekladu, z čl. 13 označeného ako

Rozhodné právo a súdna príslušnosť (č. l. 104 spisu) pod bodom 13.2 vyplynulo, že všetky spory vyplývajúce z týchto podmienok alebo v súvislosti s nimi podliehajú výlučne súdnej právomoci príslušných súdov v Amsterdame v Holandsku. Medzi účastníkmi konania bola preukázaná dlhodobá obchodná spolupráca. Žalobca a žalovaný boli viazaní praxou, ktorú medzi sebou zaviedli (čl. 9 a 18 zák. č. 160/1991 Zb. Dohovor o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru). Účastníci konania ako zmluvné strany platne uskutočnili dohodu o voľbe právomoci holandského súdu, súdu v Amsterdame, nebola preto daná právomoc súdov Slovenskej republiky v predmetnej právnej veci konať.

O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v súvislosti so zastavením konania na základe zmeny prvostupňového rozhodnutia. Krajský súd primárne skúmal podľa § 146 ods. 2 O. s. p., či je daný dôvod postupu pri rozhodovaní o trovách konania podľa prvej alebo druhej vety ust. § 146 ods. 2 O. s. p. Uviedol, že v danej veci nedošlo k zastaveniu konania z dôvodu späťvzatia žaloby žalobcom. Krajský súd bol názoru, že nebolo možné postupovať podľa ust. § 146 ods. 2 prvá a druhá veta O. s. p. Žalobca neniesol procesné zavinenie na zastavení konania vzhľadom k tomu, že na základe poskytnutých tvrdení zo strany žalobcu a žalovaného, bolo vyhodnotenie podmienky konania v rovine právomoci súdu Slovenskej republiky vec prejednať a rozhodnúť na posúdení Okresného súdu Dolný Kubín, na ktorom bola žaloba žalobcom podaná a z titulu vyvolaného odvolacieho konania žalovaným, podmienku právomoci súdu Slovenskej republiky vo veci konať a rozhodovať vyhodnotil Krajský súd v Žiline tak, že je tu nedostatok právomoci súdu Slovenskej republiky vo veci konať a z dôvodu takejto neodstrániteľnej podmienky konania, bolo konanie zastavené. Išlo o zhodnotenie podmienky konania súdom, preto nebolo možné postupovať pri rozhodovaní o trovách konania ani podľa ust. § 146 ods. 2 prvá veta O. s. p.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu v časti výroku o náhrade trov konania podal dovolanie žalovaný. Navrhol uznesenie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ust. § 241 ods. 2 písm. a/, § 237 písm. f/ O. s. p. V dovolaní uviedol, že žalovanému sa postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom, a to najmä tým, že nemal možnosť vyjadriť sa k právnym postupom a záverom odvolacieho súdu, nemohol tak účinne brániť svoje záujmy chránené právom. Z článku 46 Ústavy SR vyplýva i záruka princípu

dvojinštančného občianskeho súdneho konania. Porušenie tohto princípu vidí v postupe odvolacieho súdu, ktorý sám rozhodol o trovách konania konečným rozhodnutím, voči ktorému účastník konania už nemal možnosť podať riadny opravný prostriedok. Druhý stupeň totiž v tomto konaní v časti rozhodnutia o trovách konania nevykonával revíziu prvostupňového rozhodnutia, ale sám primárne vyhodnocoval podmienky pre priznanie náhrady trov konania, ktorých vyčíslenie bolo žalovaným predložené v druhostupňovom konaní, bez možnosti ďalšej revízie svojich záverov. Ďalej uviedol, že náhrada trov konania je ovládaná zásadou úspechu vo veci (§ 142 ods. 1 O. s. p.), ktorá je doplnená zásadou zavinenia. V zmysle právnej teórie aj súdnej praxe zavinenie na strane žalobcu existuje aj vtedy, ak podal žalobu vo veci, ktorá, nepatrí do právomoci súdu. V odbornej literatúre sa uvádza, že dôvodom zmätočnosti (§ 237 O. s. p.) je aj situácia, kedy súd v rozpore so zákonom neumožnil účastníkom vyjadriť sa k novým právnym záverom. Odvolací súd účastníkom neoznámil, že je názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie, ktoré pri doterajšom rozhodovaní súdu prvého stupňa nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce (§ 213 ods. 2 O. s. p.). Nevyzval žalovaného, aby sa k možnému použitiu § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p. vyjadril. Žalovaný teda nemal žiadnu možnosť tento svoj nesúhlas vyjadriť. Pokiaľ by žalovaný mal vedomosť o tom, že súd mieni aplikovať §146 ods. 1 písm. c/ O. s. p., určite by sa k tomu vyjadril a nesúhlasil by s takým postupom.

Žalobca sa k dovolaniu žalovaného, doručenému právnomu zástupcovi žalobcu dňa 22. 03. 2010, nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) preskúmal vec v zmysle ust. § 242 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 243a ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že z hľadiska jeho prípustnosti neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa ust. § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu upravuje ustanovenie § 237 a § 239 O. s. p.

Podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Prípustnosť dovolania proti predmetnému uzneseniu odvolacieho súdu podľa § 239 O. s. p. nie je daná.

Dovolateľ prípustnosť dovolania odvodzuje z písm. f/ § 237 O. s. p., podľa ktorého sa posudzuje odňatie možnosti konať účastníkovi pred súdom postupom súdu. Dovolateľ odvodzuje odňatie možnosti konania pred súdom odvolacím, ktorý rozhodol v časti o náhrade trov konania podľa tvrdenia dovolateľa v rozpore s ust. § 213 ods. 2 O. s. p.

Podľa ust. § 213 ods. 2 O. s. p. 2) Ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Dovolací súd skúmal prípustnosť dovolania z dôvodov uvedených dovolateľom v dovolacom podaní.

Dovolací súd preskúmal procesný postup odvolacieho súdu v napadnutom rozsahu náhrady trov konania a zistil, že súd prvého stupňa nevyhovel námietke žalovaného na vyslovenie nedostatku právomoci (príslušnosti súdu) o veci konať a rozhodnúť. O náhrade trov konania súd prvého stupňa vzhľadom na obsah procesného rozhodnutia nerozhodol (§ 151 ods. 1 O. s. p.). Na odvolanie žalovaného proti uzneseniu súdu prvého stupňa odvolací súd ako súd poslednej inštancie zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že konanie vo veci samej, t.j. vo veci o zaplatenie 21 118,50 Eur s príslušenstvom, zastavil z dôvodu vecnej nepríslušnosti súdu (nedostatku právomoci) konať a rozhodnúť vo veci samej a rozhodol o náhrade trov konania podľa ust. § 146 ods. 1 písm. c) O. s. p., keď zistil, že na použitie ust. § 146 ods. 2 O. s. p. v danej veci nie sú splnené zákonné podmienky.

Ustanovenie § 213 ods. 2 O. s. p., na ktorého porušenie sa žalovaný odvoláva, umožňuje účastníkovi konania účinnejšiu ochranu jeho záujmov v konaní vo veci samej, t.j.

v konaní o predmete konania, teda vo veci, ktorej vyriešenie je pre účastníkov konania prioritná a pre ktorú sa samotné konanie vedie. Neslúži na zabezpečenie iba procesných práv účastníka, ktoré sú predmetom komplexnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku. Z tohto dôvodu v zákone je uvedené ustanovenie na vec sa vzťahujúce, pričom pod pojmom vec treba chápať predmet konania, t.j. vec samu a nie je možné túto zamieňať za procesný postup rozhodovania o náhrade trov konania. Použitie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúce postup pri rozhodovaní o náhrade trov konania nie sú pre vec rozhodujúce, a z tohto dôvodu nie je v zmysle uvedeného ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. potrebné vyzvať účastníkov, aby sa k nim vyjadrili. Trovy konania určuje súd podľa sadzobníkov a podľa zásad platných pre náhradu mzdy a hotových výdavkov (§ 151 ods. 5 O. s. p.). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o náhrade trov konania sa nevykonáva dokazovanie na zistenie skutkových okolností vzniku trov konania, preto sa nemôže odvolací súd odchýliť od skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa a odlišne hodnotiť dôkazy, nakoľko nejde o vecné zisťovanie skutkových okolností, čo predpokladá ust. § 213 ods. 2 O. s. p.

Dvojinštantnosť občianskeho súdneho konania ako jeden zo základných princípov práva na spravodlivý proces sa uplatňuje v konaní na zabezpečenie ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov konania. V právnej úprave realizácie niektorých procesných práv sa však dvojinštantnosť konania v zmysle zákonnej úpravy Občianskeho súdneho procesu nevyžaduje. Takáto úprava konania vyplýva priamo zo zákonnej úpravy v zmysle § 224 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o trovách konania na súde prvého stupňa.

Z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade nebola splnená podmienka prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. Taktiež neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa ust. § 239 O. s. p.

Z uvedeného je zrejmé, že žalovaný dovolaním napadol uznesenie v časti, proti ktorej dovolanie nie je prípustné, a preto dovolací súd dovolanie žalovaného podľa § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 4 prvá veta O. s. p. odmietol.

O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b ods. 4, § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že v dovolacom konaní úspešnému žalobcovi nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože v dovolacom konaní žalobcovi trovy konania nevznikli.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. januára 2011

JUDr. Beata Miničová, v. r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová